

LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

Toetsing Utrechtse soortenlijst

*Quicksan Utrechtse soortenlijst voor
sloop en nieuwbouw van Heukelomlaan,
Utrecht*

COLOFON

OPDRACHT

Quicksan Utrechtse soortenlijst voor de van Heukelomlaan, Utrecht

OPDRACHTGEVER

Mitros
Postbus 8217
3503 RE Utrecht

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Ons kenmerk : 2022-101351-6749
Datum : 13-1-2023

Uw kenmerk : Utrechtse soortenlijst van
Heukelomlaan

Contactpersoon : [REDACTED]

Contactpersoon : [REDACTED]
Medewerking van : [REDACTED]

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en hiermee eigendom van Mitros.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

	BEVINDINGEN	
1	INLEIDING	2
1.1	SCOPE	2
1.2	KWALITEITSBORGING	4
2	WERKWIJZE	5
2.1	BUREAU ONDERZOEK (SOORTWAARNEMINGEN EN BIOTOOP)	5
2.2	VELDBEZOEK	5
3	RESULTATEN	5
3.1	HUIDIGE SITUATIE EN BIOTOOP	5
3.2	SOORTBESCHERMING	7
4	EFFECTBEOORDELING EN CONCLUSIE	10
4.1	UTRECHTSE SOORTENLIJST	10
5	ONDERZOEKSRÉSULTATEN 2019	3
	ACHTERGRONDINFORMATIE	

Bevindingen

Tabel 1 Beknopte conclusie.

Utrechtse soortenlijst	Conclusie	Vervolgactie
Vleermuizen	Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten	Nader onderzoek naar: - Gewone dwergvleermuis - Ruige dwergvleermuis - Laatvlieger - Meervleermuis Of werkzaamheden uitvoeren volgens nog op te stellen SoortenManagementPlan (SMP)
Zoogdieren	De aanwezigheid van de egel kan niet worden uitgesloten.	Controleren geschikte schuilplaatsenkort voor aanvang werkzaamheden Bieden van verblijfplaats in nieuwe situatie.
Planten	Plantensoorten van de Utrechtse Soortenlijst zijn niet in het gebied aanwezig.	Geen
Vogels – Jaarrond beschermd	Nesten van gierzwaluw en huismus kunnen niet worden uitgesloten	Nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van: - Gierzwaluw - Huismus Of werkzaamheden uitvoeren volgens nog op te stellen SoortenManagementPlan (SMP)
Vogels	De aanwezigheid van merel en tijtjaf kan niet worden uitgesloten.	Bij herplant van bomen en inrichting groen treedt geen verandering op in de potentiële geschiktheid. Als dit achterwegen blijft dient compensatie te worden aangebracht.
Overig	Binnen de projectlocatie is er geen geschikt biotoop voor amfibieën, reptielen en vissen.	Geen

1 Inleiding

Mitros is voornemens haar gebouwen aan de van Heukelomlaan en de Berlagestraat en 61 garageboxen aan de Lelimanstraat te slopen en hiervoor ca. 190 woningen te bouwen.

In 2019 is een nader onderzoek uitgevoerd bij de deze gebouwen (lit. 8). Bij dit onderzoek zijn verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld. De inventarisatiegegevens zijn inmiddels zo oud dat ze nog enkel indicatief zijn. Bij het nadere onderzoek Wet natuurbescherming 2019 is geen aandacht besteed aan de soorten van de Utrechtse soortenlijst.

In deze quickscan wordt specifiek ingegaan op de soorten van de Utrechtse soortenlijst ten behoeve van de planprocedure. De lijst is een uitwerking van het groenstructuurplan en bevat soorten die, in de specifiek Utrechtse situatie, nadere bescherming nodig hebben. Enkele soorten zijn ook beschermd krachtens de Wet natuurbescherming.

Mogelijke effecten die op kunnen treden met de sloop en nieuwbouw zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.
- Verdwijnen van nestgelegenheid.
- Verlies van leefgebied (verblijfplaatsen, foerageergebied en essentiële verbindingzones) door verandering van grondgebruik.
- Verbetering van het leefgebied door het aanbrengen van kwalitatief goede (groen)voorzieningen.

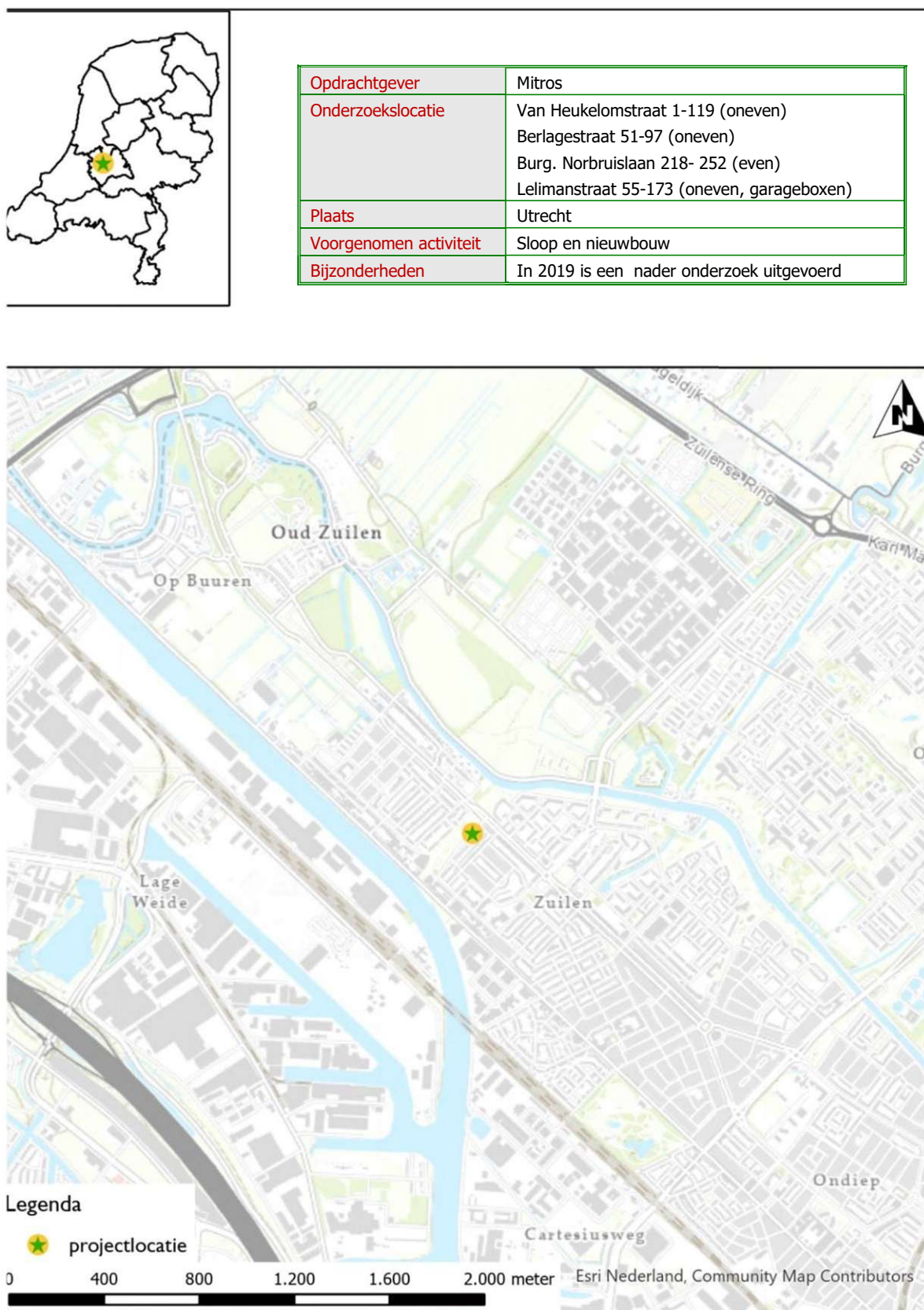
In de nu voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan Utrechtse soortenlijst opgenomen.

Op basis van een bureaustudie en een veldbezoek door een ecoloog is de (kans op) aanwezigheid van de in de Utrechtse soortenlijst opgenomen soorten onderzocht. Aan de hand van de resultaten wordt getoetst of en zo ja, welke effecten de geplande werkzaamheden kunnen hebben en welke mitigatie kan worden toegepast.

1.1 Scope

De toetsing moet antwoorden geven op de onderstaande vragen:

- Wat is de kans op aanwezigheid van soorten van de Utrechtse Soortenlijst?
- Welke vervolgstappen (nader onderzoek) dienen genomen te worden om de aanwezigheid van de beschermde flora en fauna vast te stellen?
- Welke effecten heeft het initiatief op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?

Figuur 1 Ligging onderzoeksgebied in de regio en ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

1.2 Kwaliteitsborging

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Quickscans worden uitgevoerd door ecologen en getoetst door een ervaren ecooloog. Een quickscan is niet aan een bepaald seizoen gebonden en kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden. Door te letten op habitatkenmerken en abiotische condities kan, ook voor soorten die op dat moment niet aanwezig zijn doordat zij bijvoorbeeld nachtactief zijn of zich in hun winterhabitat bevinden, worden vastgesteld of het plangebied een potentiële functie heeft. Voor een quickscan geldt geen vaste werkwijze; bij het onderzoek wordt, waar mogelijk, aangesloten op de geldende protocollen en Kennisdocumenten.

De bij het onderzoek betrokken personen (tabel 2) zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Tabel 2 Bij onderzoek betrokken personen.

Datum quickscan	9 december 2022
Ecoloog	■■■■■■■■■■
Opleiding	Bos- en natuurbeheer Hogeschool van Hall Larenstein Afstudeerrichting toegepaste ecologie
Functie	Projectmedewerker ecologie Specifieke kennis op gebied van vleermuizen- en steenmarteronderzoek
Interne collegiale toetsing rapportage	11 januari 2023 ■■■■■■■■■■ senior projectleider ecologie

2 Werkwijze

2.1 Bureau onderzoek (soortwaarnemingen en biotoop)

De mogelijkheden voor beschermde soorten lopen per locatie en per aanwezig biotoop sterk uiteen. Specifieke kennis van de beschermde soorten en hun habitateisen is daarom essentieel. Tijdens een quickscan wordt de geschiktheid van een plangebied zowel vanuit de biotoop als vanuit de beschermde soort beoordeeld op basis van beschikbare literatuur en kaartmateriaal.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een beeld te krijgen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in de directe omgeving van het plangebied (lit. I). Voor de Utrechtse soortenlijst is ook de natuurwaardenkaart geraadpleegd.

2.2 Veldbezoek

Omdat gegevens uit de NDFF en de natuurwaardenkaart niet vlakdekkend zijn, zijn de mogelijkheden voor de Utrechtse soorten ook bij het veldbezoek beoordeeld.

3 Resultaten

3.1 Huidige situatie en biotoop

Het plangebied ligt in een druk stedelijk gebied in de wijk Noordwest.

De appartementencomplexen zijn drie verdiepingen hoog en pan gedekt. Aan de voor- en achterzijde zijn de dakgoten afgewerkt met boeiboorden. De gevelpannen liggen op veel plaatsen scheef waardoor hier ruimte is voor vogels om hun nest te maken. Ook achter loodslabben naast de schoorstenen en in ruimte achter stootvoegen is ruimte aanwezig; deze plekken zijn potentieel geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen.

De garageboxen aan de Lelimanstraat vertonen aan de kopse gevels kieren bij de dakrand, deze zijn niet groot genoeg voor vogels om onder te nestelen. Aan de gevels hangen diverse (tijdelijke) voorzieningen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.

Het groen aan de voorzijde bestaat uit kortgemaaid gazon met kleine struikjes en hier en daar een kleine boom. Gezien de maaifrequentie is hier geen ruimte voor planten van de Utrechtse soortenlijst.

Aan de achterzijde van de gebouwen zijn tuintjes aanwezig die veelal omzoomd zijn door dichte hagen van, onder andere, eenstijlige meidoorn en liguster. Ook staan er enkele hoge bomen in de achtertuinen

Tabel 3 Huidige situatie.

Algemeen	stedelijk gebied
Voorgenomen activiteit	Sloop en nieuwbouw
Omgeving	Stedelijke bebouwing
Bijzonderheden	-

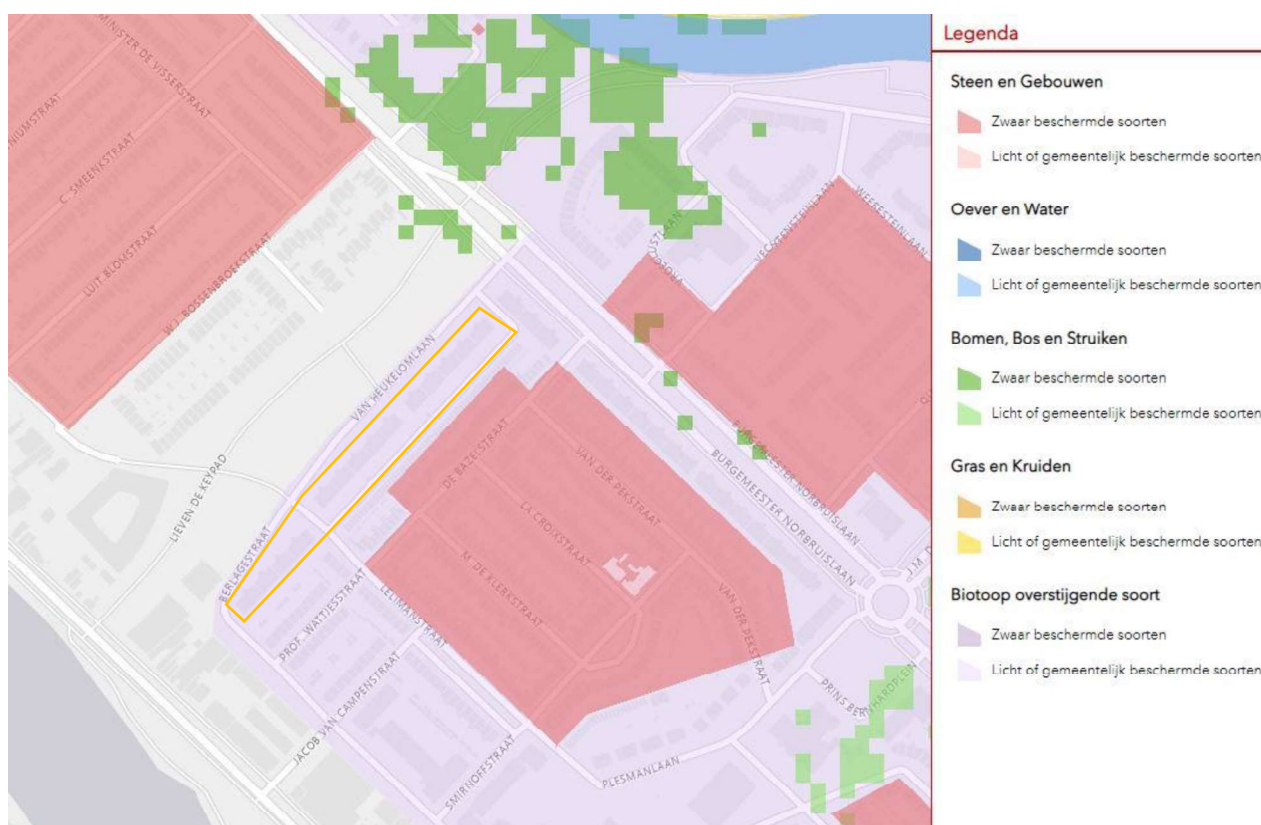
Tabel 4 Aanwezige biotopen.

Biotoop	Aanwezig	Detail
Gebouwen	Ja	Spouw, openstootvoegen, pangedekt, kierende gevelpannen.
Water	Ja	Amsterdams-Rijnkanaal op 110 meter afstand.
Beplanting houtachtig	Ja	Openbaar groen (Park) en siergroen.
Tuin/erf	Ja	Achtere tuinen die deels verhard zijn.
Agrarisch gebied	Nee	

3.2 Soortbescherming

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten in het gebied. De gegevens zijn zowel gebaseerd op literatuur als waarnemingen tijdens het veldbezoek.

Als een biotoop niet aanwezig is, wordt hieronder geen toelichting gegeven. Gedacht kan worden aan: geen water aanwezig in plangebied, dan is het evident dat de biotoop ook ongeschikt is voor vissen. Vanwege de strikte bescherming van alle soorten vleermuizen, en het verschil in handelen tussen nesten en jaarrond beschermde nesten van vogels, zijn deze groepen apart onderscheiden.

Figuur 2: uitsnede van de natuurwaardenkaart Utrecht. Omkaderd is het huidige plangebied.

PLANTEN

Zowel in de NDFF als op de natuurwaardenkaart Utrecht zijn er geen planten van de Utrechtse soortenlijst bekend in of nabij het plangebied. Het gazon aan de voorzijde van de gebouwen is kort gemaaid waardoor het biotoop ongeschikt is voor soorten van de Utrechtse soortenlijst. Aan de achterzijde van de gebouwen zijn achtertuinten, deze zijn voor een groot deel verhard en kenmerken zich door aangeplante cultuursoorten. De tuinen zijn niet individueel onderzocht, de kans op beschermde soorten wordt door het intensieve onderhoud niet verwacht.

VOGELS ALGEMEEN

In de bomen en hagen aan de achterzijde kunnen algemene broedvogels nestgelegenheid vinden. Van de Utrechtse soortenlijst zijn de *tijftjaf* en *merel* niet uit te sluiten. Zowel de merel als tijftjaf heeft een voorkeur voor dichte struiken en lage bomen. Voornamelijk de dichte hagen aan de achterzijden van de gebouwen en struiken en bomen in achtertuinen vormen geschikt broedhabitat voor deze soorten.

Voor de overige vogels van de Utrechtse soortenlijst is geen geschikt habitat aanwezig.

VOGELS (JAARROND
BESCHERMDE NESTEN)

Op de Natuurwaardekaart zijn binnen een straal van 100 meter zwaar beschermde soorten roek, gierzwaluw en huismus aangewezen.

De dichtstbijzijnde bomen met nesten van roeken bevinden zich op 80 meter afstand van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn in het studiegebied geen nesten van roeken aangetroffen in de aanwezige bomen. Aangezien de roek een koloniebroeders is en het aantal geschikte bomen klein, wordt het biotoop als ongeschikt voor deze soort beschouwd. Ook niet in het Van Heukelompark zijn in de nabijheid van de te slopen gebouwen geen roekennesten aangetroffen.

Bij het nader onderzoek in 2019 (lit. 8) zijn geen nesten vastgesteld van huismus of gierzwaluw (bijlage 1). Bij naastgelegen woningen aan de De Bazelstraat zijn wel huismusnesten aanwezig. Mogelijk vormen de achtertuinen van de projectgebouwen onderdeel van het foerageergebied van huismussen en vormen daarmee onderdeel van het essentieel leefgebied.

In 2020 zijn bovendien nestkasten voor zowel huismus als gierzwaluw aangebracht op de gebouwen, derhalve kunnen nesten niet uitgesloten worden.

ZOOGDIEREN

De egel heeft vaste verblijfplaatsen onder bladerhopen, lage dichte struiken, houtwallen, houtstapels of composthopen. Soms verblijven ze ook in/onder (ongebruikte) schuurtjes. Aangelokt door een groot voedselaanbod en goede schuilgelegenheid voelt de egel zich niet alleen thuis in kleinschalig landschap, maar ook in dorpen en steden.

De egel is op de natuurwaardenkaart aangewezen als licht beschermde. biotoop overstijgende soort. In de NDFF zijn waarnemingen bekend van egel en rondom de gebouwen is geschikt habitat aanwezig. Aanwezigheid van deze soort kan dan ook niet uitgesloten worden.

VLEERMUIZEN

Vanuit het nadere onderzoek 2019 zijn verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuis bekend (bijlage 1) en waarnemingen van rosse vleermuis en laatvlieger.

De warmte-minnende *laatvlieger* is een uitgesproken gebouwbezonende soort. Deze soort mijdt (in tegenstelling tot de gewone dwergvleermuis) de dichtbebouwde wijken. Zomer- en winterverblijven bevinden zich in nauwsluitende ruimten, zoals onder dakpannen, in ventilatieschachten, dilatatievoegen e.d. (lit. 5).

De *rosse vleermuis* is een boombewonende vleermuissoort die zeer sporadisch ook in hoge gebouwen verblijfplaatsen kunnen hebben. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat de soort in spouwmuren overwinterd. Er staan in het plangebied geen bomen met holtes gezien het beperkte aantal waarnemingen van de rosse vleermuis is de kans klein dat de dieren in de spouwen van de te slopen gebouwen overwinterd.

Meervleermuizen hebben verblijfplaatsen op kerkzolders, in spouwmuren en onder pannendaken (lit. 5). Voor de jacht zijn ze afhankelijk van insecten die op de wateroppervlakte zitten. Omdat de gebouwen geschikte verblijfplaatsen hebben en bovendien op korte afstand van het Amsterdams-Rijnkanaal gelegen zijn, zijn verblijfplaatsen van de meervleermuis niet uit te sluiten.

Verblijfplaatsen zijn niet uit te sluiten van:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Meervleermuis

Bij de gebouwen is ruimte onder dakpannen, loodslabben in de spouw en achter dakgoten welke gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Daarnaast zijn in 2020 zijn vleermuisvoorzieningen op het gebouw aangebracht.

INSECTEN

Op de Utrechtse soortenlijst komen een zestal bijen voor. Dit zijn de gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartdikpoot, klokjesdikpoot, lathyrusbij en resedamaskerbij.

Alleen van de resedamaskerbij zijn in de NDFF geen waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied. De andere 5 komen allen binnen een straal van 1000 meter van het plangebied voor.

Deze soorten zijn sterk oligolectisch, wat inhoudt dat ze gespecialiseerd zijn in zeer specifieke planten. Dit zijn wederik (gewone slobkousbij), klokjes (grote klokjesbij & klokjesdikpoot), kattenstaart (kattenstaartdikpoot), lathyrus (lathyrusbij) en reseda (resedamaskerbij).

Het plangebied heeft geen geschikte groeiplaatsen voor deze planten. Bijen kunnen ook gebruikmaken van gecultiveerde varianten van deze planten. Dergelijke planten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen maar kunnen niet worden uitgesloten in de achtertuinen door het tijdstip van onderzoek.

OVERIGE SOORTEN

Overige soorten worden vanwege het ontbreken van geschikt habitat uitgesloten.

4 Effectbeoordeling en conclusie

4.1 Utrechtse soortenlijst

In het studiegebied zijn in 2019 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld. De soort heeft jaarrond beschermde verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming. Er zijn tevens waarnemingen bekend van de laatvlieger en rosse vleermuis.

Er dient nader onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en meervleermuis.

In het studiegebied zijn in 2019 geen nesten van gierzwaluw of huismus aangetroffen. In 2020 zijn echter nestkasten aangebracht als tijdelijke mitigatie voor het project Van der Pekstraat e.o. op de gebouwen. Hierdoor kunnen nesten niet op voorhand worden uitgesloten.

Er dient nader onderzoek plaats te vinden naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw.

Voordat het gebouw gesloopt wordt moeten de potentieel geschikte schuilplaatsen door een ecooloog onderzocht worden op de aanwezigheid van de egel. Alle individuen op het terrein worden door de ecooloog buiten het terrein op een veilige plek uitgezet. Het van Heukelompark biedt hiervoor mogelijkheden. Na de bouw heeft het de aanbeveling om op een stille plek op het terrein een egelkast te plaatsen. Het gaat hierbij om een kast met een lange levensduur, zoals bijvoorbeeld de [ZKEM01](#) van Vivara Pro.

Net als voor de egel heeft het voor de tijftjaf, merel en de algemene vogels het de voorkeur de huidige groenelementen te behouden. De ervaring leert dat dit zelden mogelijk is in een sloop&nieuwbouwproject. Als de bomen de groenelementen verwijderd worden verdient het de voorkeur dat buiten het broedseizoen te doen of voorafgaande aan de kap door een ecooloog een controle te laten uitvoeren.

Binnen het huidige beleid van de gemeente Utrecht dienen alle bomen dikker dan 15 centimeter op 1.3 meter boven maaiveld te worden verplant of herplant. Ook moet het verlies aan potentieel leefgebied (heggen/struweel) in het nieuwe ontwerp te worden gemitigeerd. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat hier enkele jaren overheen gaan voor een vergelijkbaar biotoop beschikbaar is.

Tabel 5 Beoordeling soortbescherming.

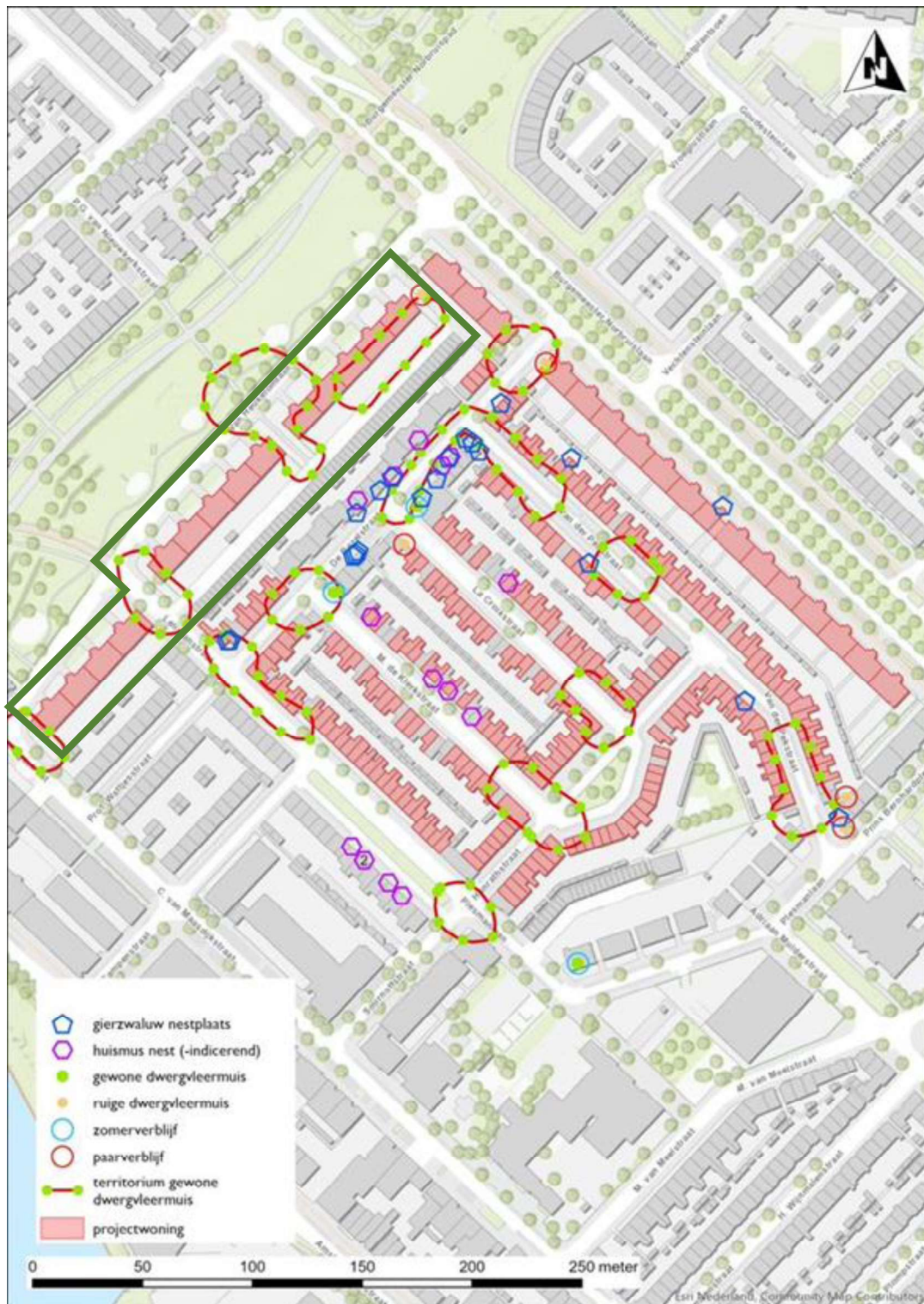
Soortgroep	Biotoop geschikt	Beschermde soort aanwezig	Effect op soort
Planten	Nee	Nee	Nee
Vogels – algemeen	Ja	Mogelijk	Nee ¹
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Ja	Mogelijk	Mogelijk
Zoogdieren	Ja	Mogelijk	Nee, zorgvuldig handelen
Vleermuizen	Ja	Ja	Mogelijk
Overige soorten	Nee	Nee	Nee

¹ Mits werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of bij inspectie het ontbreken van nestactiviteit is vastgesteld en een nieuwe groene inrichting wordt gerealiseerd. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

ACHTERGRONDINFORMATIE

1. Nationale Databank Flora en Fauna
Geraadpleegd op 3-05-2022
2. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone dwergvleermuis,
Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0
3. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument ruige dwergvleermuis,
Pipistrellus nathusii, versie 1.0
4. Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar verspreiding en ecologie
KNNV Uitgeverij
5. Dietz, C., O. von Helversen en D. Hill, april 2011
Vleermuizen - Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
Tirion-Natuur
6. Peeters, T.M.J., H. Nieuwhuijsen, J. Smit, F. van der Meer, O.P.
Raemakers, W.R.B. Heitmans, C. van Achterberg, M. Kwak, A.J.
Loonstra, J. de Rond, M. Roos & M. Reemer. 2012
De Nederlandse bijen (Hymenoptera: Apidea s.l.)
Naturalis Biodiversity Center & European Invertebrate Survey,
Leiden
7. [Natuurwaardenkaart Utrecht.](#)
8. Loo Plan 2019
Nader onderzoek Wet natuurbescherming Hanrathstraat e.o. en
Patrimoniumstraat e.o.
(rapportnummer (2019-100807-1429))

1 Onderzoeksresultaten 2019

Figuur 3: resultaten nader onderzoek 2019. Groen omlijnd de huidige projectgebouwen

